

ΘΕΑΤΡΟ

Ο Γαλλικός θίασος

Με χαρά δεχθήκαμε το συγκρότημα των Γάλλων ηθοποιών με τη διεύθυνση του Jean Marchat, που έδωσαν στην Αθήνα σειρά από παραστάσεις, φέρνοντας το χαιρετισμό της αγαπητής μας πατρίδας τους.

Με κάθε δυνατή συντομία θα προσπαθήσω εδώ να δώσω τις εντυπώσεις μου σχετικά με τα κύρια και θεμελιακά στοιχεία που κεραιαρχούσαν στον τρόπο της απόδοσης των έργων.

Βασικό χαρακτηριστικό της ερμηνείας τους ήταν πώς αυτή δε στάθηκε ποτέ εξωτερική και αυθαίρετη, δεν ήταν δηλαδή ένα τυποποιημένο σχήμα που πάνω σ' αυτό θα προσαρμολόγαν ή απόδοση αντίθετα: οι Γάλλοι έδειξαν πώς ήξεραν να μπαίνουν στο πνεύμα του κάθε έργου, ο λόγος του συγγραφέα, ο ποιητικός λόγος ήταν εκείνος που καθόριζε κάθε φορά την έκφρασή τους, ήταν η μήτρα που μέσα σ' αυτήν διοχετευόταν το ζεστό κι' εύπλαστο μέταλλο της ερμηνείας, παίρνοντας έτσι τη μορφή που ταιριάζει στο πνευματικό κλίμα του κάθε θεατρικού κομματιού. Έρμηνεύανε το Μολιέρο μ' ανάλαφρη γλαυτελίνια γάση και γοργό ρυθμό, το θρησκευτικό έργο του Κλωντέλ με ίσοακτικό και λειτουργικό ήθος, τα μοντέρνα έλαφρά έργα με ζωηράδα κι' απλότητα. Μονάχα τότε διαπιστώνεται η ερμηνεία ενός έργου, όταν είναι αποτέλεσμα ποιοτικής ανάγκης. Διαφορές αντίληψης στα καθέκαστα είναι ζήτημα έποκειμενικό, μπορεί, και πάντα θα υπάρχουν. Σημασία όμως έχει το ότι ο θίασος ακολουθεί στη βάση αυτή το μόνο σωστό δρόμο. Ακόμα, ήξεραν να προσαρμολογούν με τον περίγυρό τους, ο μεγάλος άνοιχτός χώρος του Ωδείου, Ηρώδη του Αττικού, με τα ψηλά του τόξα, αντιμετώπιστηκε με πλάταιμα και μέγιστο κίνησης και λόγον, έτσι αποδόθηκε άρτια το έργο του Ζιζωφτου που παρουσιάζει την πρόσθετη δυσκολία πώς δεν ήταν γραμμένο για τέτοιο χώρο.

Άλλο κύριο χαρακτηριστικό: η ενότητα και άρμονία που παρουσιάζατε σά σύνολο. Το παίξιμο του καθενός ήταν οργανικά δεμένο με το άλλον, τους ένοιωθες σά μέλη ενός και του ίδιου ζωντανού οργανισμού. Και πρέπει να έξερούμε πώς οι κύριοι ηθοποιοί του συγκροτήματος άνηκουν σά διαφω-

ρετικούς θιάσους. Βέβαια, αυτή η ενότητα είναι βασικά ζήτημα σκηνοθέτη. Όχι όμως μονάχα σκηνοθέτη, πρέπει κι' ο ηθοποιός να έχει μέσα του γερά σφηνωλατημένη τη συνείδηση, πώς στη σκηνή δε βρίσκεται μονάχα σάν άτομο, μα σάν κομμάτι αναπόσπαστο ενός συνόλου που πρέπει να κινηθεί μ' ομοιογένεια και πώς μονάχα σάν η ομαδική απόδοση είναι καλή, τότε κι' η ατομική του προσπάθεια θα προβάλλει μ' όλες τις άσπιές της και σ' όλη της την άριότητα. Λίγως αυτή τη γνώση και την πεποίθηση του ηθοποιού, ποτέ η προσπάθεια του σκηνοθέτη δε θα φτάσει σέ ολοκλήρωση, γιά ζημιά και του συνόλου και των ατόμων.

Φανερό ήταν η σημασία που έδωσαν οι Γάλλοι ηθοποιοί σέ άλλο θεμελιακό πορόγοντα της θεατρικής έκφρασης: στην άσθρωση της υιλιάς τους, που ήταν λαμπρή κι' ολοκάθαρη. Οι ξένοι άσρωτές τους δε χάσανε ούτε συλλαβή απ' το λόγο τους. Και μίν ξεχνάμε πώς η γλώσσα τους δεν έχει τη λιτότητα των φθόγγων της δικής μας, που είναι κρουστή και διάφανη.

Και τώρα τα σκηνικά και τα κοστούμια. Μπορούμε γενικά να πούμε πώς ο θίασος είναι φτιασμένος σέ κεφάλαιο αυτό. Το χαρακτηριστικό της σκηνογραφίας ήταν ότι με απλά και λιτά μέσα κατορθώσε να δώσει καλαίσθητα την άτμόσφαιρα που ζητούσε το κάθε έργο. Έίδαμε την άσθηση του καιού

και ζωντανού χρώματος, την ιδιαίτερη μέριμνα σέ δόσιμο της προοπτικής, με μικρά πλάνα και ζωγραφισμένες γραμμές, έτσι που τό στενό κοντι της σκηνής λεπτερυνόταν απ' τα στενά του όρια κι' έδινε την προέχταση σέ μάτι, πάντοτε όμως με ίσορροπία, χωρίς να καταστρέφει το άπαιτούμενο περίγραμμα γύρω σά πρόσωπα που δρούν.

Κι' εν' άλλο χαρακτηριστικό: το σκηνικό δεν ήταν κρανγαλέο, ήταν τό φάντο για την κίνηση του ηθοποιού, χωρίς ν' άποσπάει την προσοχή απ' αυτόν, ποδναι τό κύριο στοιχείο της ερμηνείας. Το κοστούμι τους γενικά ήταν θεατρικό, είχε δηλαδή εκείνη την πληρότητα στή φόρμα του, που ξεχωρίζει τό μη θεατρικό ντίσιμο της έξω ζωής από τη μορφή που πρέπει να πάσει, πλουσιώτερο σέ διαστάσεις και περίγραμμα, γιά να σταθεί πάνω στή σκηνή. Κ' εδώ καμμιά σημασία δεν έχουν οι άνιμωσεις σέ λεπτομέρειες, αν έτσι τό φανταζόμαστε τό κοστούμι του Έκτορα ή του Ταριούφου ή όχι. Μιλάμε γιά τη βασική αντίληψη, κι' αυτή ήταν σωστή. Και χαρούσαν βλέποντας την έναρμόνιση του σκηνικού με τα κοστούμια, όπου αυτό μπορούσε να γίνει. [Πο έντονο τούτο σέ «Μισάνθρωπο»].

Αυτές είναι οι γενικές μου εντυπώσεις απ' τις παραστάσεις του των Γάλλων ηθοποιών. Βρίσκονται μέσ' στην αλήθεια της Τέχνης. Και προσπάθησα να έξηγησω, όσο μπορούσα στή συντομία τούτη, γιά ποιούς λόγους τό νομίζω.

ΠΕΤΡΟΣ ΡΗΓΑΣ